

Asia: VN/9218/2024

Lausuntopyyntö; Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pelastuslain, ajoneuvolain 30 §:n ja autoverolain 14 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtakunnallisen poistumisturvallisuusselvitystyöryhmän lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle pelastuslain muuttamisesta

Valtakunnallinen poistumisturvallisuusselvitystyöryhmä lausuu pelastuslain muuttamisesta pelastuslain 18 §:n poistumisturvallisuuden ja poistumisturvallisuusselvityksen osalta.

Lausunnonantaja pitää pelastuslain uudistuksen toisen vaiheen poistumisturvallisuuden ja poistumisturvallisuusselvityksen osalta perusteltuna ja tarpeellisenä. Esityksessä pelastuslainsäädäntö pyritään saada vastaamaan voimassa olevaa käytäntöä ja termistöä poistumisturvallisuusselvitysvelvollisten kohteiden osalta.

Lausunnonantaja pitää hyvänä uudistuksena, että nykyisin voimassa olevan pelastuslain 18 ja 19 §:t yhdistetään. Erityisen hyvänä uudistuksena lausunnonantaja pitää uudistusta, jossa toiminnanharjoittajalta poistetaan velvollisuus toimittaa poistumisturvallisuusselvitys tiedoksi rakennusvalvontaviranomaiselle. Tämä vähentää molempien osapuolten tarpeetonta asiakirjojen aiheuttamaa työ määrää.

18 §. Poistumisturvallisuus ja poistumisturvallisuusselvitys

Lausunnonantaja kiinnittää huomiota ehdotetun muutoksen perusteluihin, sekä ehdotettuun säädöstekstiin sääntelytarkkuuden näkökulmasta.

Sääntelytarkkuutta voidaan arvioida useista näkökulmista, kuten koko oikeusjärjestyksen, yksittäisen lainsäädännön, tuomioistuimen, lainvalmistelijan, yritysten, muiden viranomaisten sekä kansalaisten näkökulmasta.

Tarkasteltuna sääntelyteoreettisesti on sääntelytarkkuus lainvalmistelussa olennainen asia, koska eritavoin kirjoitetuilla säädöksillä määritellään osaltaan, millaisia vaikutuksia sääntelyllä yhteiskunnassa on.

Onnistuneella sääntelytarkkuuden mitoittamisella voidaan parantaa viranomaisten kykyä valvoa sääntelyn toteutumista ja vaikuttaa sääntelyn kohteiden käyttäytymiseen halutulla tavalla.

Huonosti onnistunut sääntelytarkkuuden mitoitus voi puolestaan synnyttää sääntelyn kohteissa ei-toivottua käyttäytymistä, kuten luovaa lain noudattamista.

Pahimmassa tapauksessa epäonnistunut sääntelytarkkuuden mitoittaminen johtaa useisiin säännöskorjauksiin, jolloin rajalliset lainvalmisteluresurssit käytetään sellaisiin hankkeisiin, jotka olisi voitu välttää.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan pelastuslain 18.1 §:n muutettaisiin siten, että siinä lueteltaisiin kaikki ne toimijat, joiden tulee tehdä selvitys poistumisturvallisuudesta. Hallituksen esitysluonnoksessa tuodaan esiin poistumisturvallisuusselvitysvetollisia kohteita tarkkarajaisesti, esim. tällä hetkellä voimassa olevan sosiaalihoitolain mukaisesti. Esitysluonnoksessa pelastuslain 18.1 §:n ehdotettu säännösteksti ei sisällä mahdollisuutta tulkita säännöksen sisältöä laajentavasti koskemaan mitään muita kohteita, kuin säännöstekstissä esiin tuodut kohteet.

Tarkkarajaisella sääntelyllä sen onnistuessa, saadaan sääntelyn kohteessa juuri se vaikutus, joka on sääntelyn päämäärä. Tarkkarajaisessa sääntelyssä yksikin harkitsematon tarkkarajainen termi voi puolestaan aiheuttaa täysin odottamattomat seurauksen lain implementaatioissa ja johtaa jopa tarpeeseen muuttaa tai korjata sääntelyä, hyvin pian sen voimaantulon jälkeen.

Lausunnonantajan näkemyksen mukaan ehdotetun muutoksen perustelut, sekä ehdotettu säännösteksti ovat sääntelytarkkuuden näkökulmasta liian tarkkarajaisia ja joustamattomia. Yhteiskunta ja sitä myöten lainsäädäntö ovat kuitenkin jatkuvassa muutoksessa, eikä näiden muutosten ennakoiminen ole helppoa.

Tämän takia lausunnonantaja ehdottaa lisättäväksi sekä hallituksen esitykseen, että pelastuslain 18.1 §:n sisältöön korjausta, joka mahdollistaa tulkita poistumisturvallisuusselvitysvelvollisuutta joustavasti, niin ettei sitä ole sidottu tarkkarajaisesti vain tiettyihin toimintoihin. Korjaus voitaisiin johtaa tällä hetkellä voimasta olevasta pelastuslain 18 §:stä ja sen esitöistä, joka mahdollistaa ehdotetun pykälän laajemman soveltamisen.

Valtakunnallisen poistumisturvallisuusselvitystyöryhmän näkemyksen mukaan pelastuslain uudistuksen 18.1 §:n tulisi lisätä nykyisessä säännöksessä oleva poistumisturvallisuusselvitysvelvollisuutta laajentavasti tulkittava teksti ” muissa näihin verrattavissa asuinrakennuksissa ja tiloissa, joissa asuvien toimintakyky on tavanomaista huonompi.”

Lisäyksen myötä uusi pelastuslain 18.1 § voisi olla esimerkiksi muodossa:

”Sairaalassa, terveydenhuollon laitoshoidossa, sosiaalihuollon laitos-palvelussa ja toiminnanharjoittajan tiloissa toteutetussa asumispalveluyksikössä, ympärivuorokautisessa varhaiskasvatuksessa sekä suljetussa rangaistusrakennuksessa, poliisin säilytystilassa ja muissa näihin verrattavissa asuinrakennuksissa ja tiloissa, joissa asuvien toimintakyky on tavanomaista huonompi on toiminnanharjoittajan laadittava selvitys poistumisturvallisuudesta (poistumisturvallisuusselvitys). Toiminnanharjoittajalla tarkoitetaan tässä pykälässä palvelun järjestämisestä tai tuottamisesta vastaavaa julkisoikeudellista yhteisöä sekä yksityistä yritystä ja muuta yhteisöä.”

Mikäli ehdotetun kaltaista muutosta ei tehdä, lausunnonantaja pelkää, että tulevaisuudessa osa poistumisturvallisuusselvitysvelvollisista kohteista voi laistaa velvollisuuksistaan lainsäädäntö tai terminologia muutosten takia.

Valtakunnallisen poistumisturvallisuusselvitystyöryhmän puolesta

Jouni Räsänen

Varsinais-Suomen Pelastuslaitos

Räsänen Jouni
Valtakunnallinen poistumisturvallisuusselvitystyöryhmä